

ikke tjent med. Naar vi derimod have stillet det saaledes, at Kommunerne ere interesse-ede i at holde ham udenfor det offentlige Fattigvæsen for derigennem at faa den Jordel, som de opnaa derved, at naar Manden bliver over 60 Aar, faa de Halvdelen af Pengene udbetalt af Statskassen, saa tror jeg, at Humaniteten bliver syldstgjort, uden at Økonomien bliver truet, og naar begge Dele falde sammen, er jeg ikke bange for at stole paa, at der virkelig kan komme noget godt ud af det. Af disse Grunde anbefaler jeg det høje Ting at stemme for Ændringsforslag Nr. 56 til § 64. Jeg veed ganske vist, at der er ærede Medlemmer, der sige, at de egentlig ikke sætte stor Pris paa, hvad den frie Fattigkasse og den frivillige Fattighjælp kan udrette; jeg vil dog sige de Her- rer, at de skulle tale jagte om det, thi Kændsgeringerne bevise lige godt, at skønt vi ikke have Lov til at tale i høje Toner derom, opnaas der dog en Del; det er dog Tilfæl- det, navnlig i saadanne Tider som disse, hvor vi have streng Vinter, at der tit bliver indsamlet en hel Hob Korn og Penge, og jeg kan sige, at da jeg sidst var hjemme i et lille bitte Sogn, har det vist sig, at en fattig Mand har faaet indtil 150 Kr. indsamlet, fordi han blev syg. Derfor har jeg været med til dette Ændringsforslag, og jeg vil anbefale det høje Ting at stemme derfor. Dermed skal jeg foreløbig standse.

J. Sags: Der har i en Narrække været talt, skrevet og forhandlet meget om disse sociale Spørgsmaal, og Formaålet forekommer det mig har altid været stillet saaledes, at, naar jeg undtager Socialdemokra- ternes, dette skulde være en Bestræbelse for at undgaa det offentlige Fattigvæsen. Her- til skulde man støtte de Klasser af Befolk- ningen, som nærmest maatte antages at søge derhen, alisaa en Vej, som i Grunden er stik modsat den, som det her forliggende Lovfor- slag er slaaet ind paa. Dette Lovforslag sammenblander jo Fattigvæsenet og hvad der ikke skal høre dette Væsen til — og de Æn- dringsforslag, der ere stillede dertil, gøre det jo endnu mere klart, at det er en Sammen- blanding, man er kommen ind paa, idet Bes- træbelserne for at fremme Selvstændigheds- følelsen og for at fremme den økonomiske Uafhængighed ogsaa i Alderdommen ere knyt- tede sammen med den almindelige Fattig- hjælp. Alene det, som det allerede er paa- peget, at de ere samlede i et og samme Lov- forslag, gør det umuligt at holde Opgaverne skredede, hvor mange Kanteler man end vil tage. Jeg skal erkende, at i 1874 var alle- rede den Tante fremme i det da forelagte

Lovforslag, men der maa ogsaa bemærkes, at det Folketingsudvalg, der blev nedsat, ud- trykkelig fraraadede at blande de to Spørgs- maal sammen og anbefalede at tage dette Kapitel ud og forsøge paa at faa en særlig Lov ud af det. I øvrigt vil jeg ikke tillægge en enkelt Forelæggelse af en Lov eller Frem- sættelsen af en saadan Tante, afgørende Be- tydning; det, det kommer an paa, er, hvad den offentlige Mening gennem en lang Række af Aar arbejder henimod, og det forekommer mig uheldigt pludselig at gøre en Svingning helt bort fra dette, thi det maa absolut fore- kommer det mig, straffe sig paa forskellig Vis. Naturligvis vilde det, hvis noget saadant skulde blive til Lov, som her er foreslaaet, for en stor Del komme til at afhænge af, hvorledes det blev ført ud i Livet, hvor- ledes den videre Anvendelse vilde ske. Men det forekommer mig utvivlsomt, at man kan opstille et Enten—Eller. Enten vil det væsentlig blive et dødt Bogstav, og som det ærede Medlem, der sidst talte, fremhævede, det er og bliver jo Fattighjælp, det nytter jo ikke at sige, at der staar i Loven, at det ikke skal betragtes som Fattighjælp, det nyt- ter ikke en Gang, at de, der modtage denne Hjælp, kunne møde ved de politiske Valg, det har ingen særdeles Betydning, det kan tværtimod lade ham endnu mere føle, at det er Fattighjælp, end hvis de vare helt fritagne for den Pligt at stemme. Det, der gør, at det er Fattighjælp, er Følelsen af, at man er nødt til at bede sine Medborgere om at hjælpe sig, fordi man ikke kan selv, og fordi man har en Følelse af, at ens Medborgere helst vilde være fri for den Anmodning og kun nødtvungen opfyldte den; det er det, der gør det ubehageligt, og som gør, at den ære- fætre Arbejder betragter det som ydmygende at komme paa Fattigvæsenet og derved komme i Klasse med mange mindre gode Elementer, der søge Hjælp. Eller ogsaa kan man tænke sig, at Udviklingen vil gaa i den Retning, at Døren aabnes mere og mere paa vid Gab, og at Forskellen mellem Fattigvæsenet og selvstændig Eksistens bliver mere og mere forviklet; men dette maa dog betragtes som en meget uheldig Følge. Det, som man tid- ligere har fremstillet som Formaålet: Hjælp til Selvhjælp, gik jo netop ud paa at hæve den paagældendes Gressfølelse og lade ham føle, at han er en fri og selvstændig Borger. Men skal Grænsen udviskes mellem Selvstæn- dighed og Fattighjælp ved, at enhver, der kommer og beder, kan faa, og at dette betrag- tes som noget ganske naturligt, vil man ab- solut arbejde henimod et bestandig større og større Stormløb mod de offentlige Kasser for at kunne leve paa det offentlige Bekost-